

Konferencija Ujedinjenih naroda o oceanima

17. lipnja 2022.
Original: engleski

2022 Konferencija Ujedinjenih naroda za potporu provedbi Cilja održivog razvoja 14: Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morskih resursa za održivi razvoj
Lisabon, 27. lipnja-1. srpnja 2022.
Točka 10. privremenog dnevnog reda *
Ishod konferencije

Naš ocean, naša budućnost, naša odgovornost: nacrt deklaracije

Obavijest Tajništva

Opća skupština je u svojoj rezoluciji 73/292 odlučila da Konferencija Ujedinjenih naroda za potporu provedbi Cilja održivog razvoja 14: Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održivi razvoj treba konsenzusom usvojiti kratku, sažetu, akcijski orijentiranu i usuglašenu među Vladama deklaraciju s naglaskom na, i ističući, znanstveno utemeljena i inovativna područja djelovanja za potporu provedbe Cilja 14.

U skladu s rezolucijom, predsjednik Opće skupštine imenovao je Keishu Aniyu McGuire (Grenada) i Martina Bille Hermanna (Danska) ko-facilitatorima da nadgledaju pripremni postupak i da zakluče međuvladine konzultacije o deklaraciji Konferencije do svibnja 2022. godine.

Ko-facilitatori su sazvali tri kruga međuvladinih savjetovanja u sjedištu Ujedinjenih naroda tijekom veljače (1. veljače 2022.), ožujka (24. i 25. ožujka 2022.) i travnja (19. travnja 2022.), kao i dva neformalna „neformalna” savjetovanja 22. travnja i 25. svibnja 2022. Nacrt deklaracije dogovoren na međuvladinim savjetovanjima ovime se prenosi Konferenciji (vidi Dodatak).

Dodatak

Naš ocean, naša budućnost, naša odgovornost

1. Mi, čelnici država i vlada te visoki predstavnici koji smo se sastali u Lisabonu od 27. lipnja do 1. srpnja 2022. godine na Konferenciji Ujedinjenih naroda za potporu provedbi Cilja održivog razvoja br. 14 Programa za održivi razvoj do 2030. „Jačanje djelovanja za oceane temeljenog na znanosti i inovacijama za provedbu Cilja br. 14: pregled stanja, partnerstva i rješenja”, uz sudjelovanje civilnog društva i drugih relevantnih dionika, potvrđujemo našu snažnu predanost očuvanju i održivom iskorištavanju oceana, mora i morskih resursa. Potrebna je veća ambicija na svim razinama kako bi se riješilo pitanje kritičnog stanja oceana. Kao vođe i predstavnici naših vlada, odlučni smo energično i hitno djelovati kako bismo poboljšali zdravlje, produktivnost, održivo iskorištavanje i otpornost oceana i njegovih ekosustava.
2. Potvrđujemo deklaraciju pod nazivom „Naš ocean, naša budućnost: poziv na djelovanje”, koju je usvojila Konferencija Ujedinjenih naroda na visokoj razini za potporu provedbi Cilja održivog razvoja br. 14: Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održivi razvoj, održana od 5. do 9. lipnja 2017. godine.
3. Prepoznajemo da je ocean ključan za život na našem planetu i za našu budućnost. Ocean je važan izvor biološke raznolikosti planeta i ima važnu ulogu u klimatskom sustavu i ciklusu voda. Ocean osigurava niz usluga ekosustava, opskrbljuje nas kisikom potrebnim za disanje, pridonosi sigurnosti hrane, prehrani i dostojanstvenim radnim mjestima i sredstvima za život, djeluje kao ponor i spremnik stakleničkih plinova i štiti bioraznolikost, osigurava sredstva za pomorski promet, uključujući globalnu trgovinu, čini važan dio naše prirodne i kulturne baštine te igra ključnu ulogu u održivom razvoju, održivom gospodarstvu koje se temelji na oceanima i iskorjenjivanju siromaštva. Ističemo povezanost i potencijalne sinergije između Cilja br. 14 i drugih Ciljeva održivog razvoja te prepoznajemo da provedba Cilja br. 14 može značajno pridonijeti ostvarenju Agende 2030, koja je integrirane i nedjeljive prirode.
4. Stoga smo duboko uznemireni globalnom krizom koja prijete oceanima. Razina mora raste, erozija obale se pogoršava, a ocean je topliji i kiselij. Onečišćenje mora se povećava alarmantnom brzinom, trećina ribljih stokova se prekomjerno iskorištava, biološka raznolikost mora i dalje se smanjuje, a približno polovica svih živih koralja je izgubljena, dok strane invazivne vrste predstavljaju značajnu prijetnju za morske ekosustave i resurse. Iako je postignut napredak prema ostvarenju nekih podciljeva Cilja br. 14, djelovanje ne napreduje brzinom potrebnom za ispunjavanje naših ciljeva. Duboko žalimo zbog našeg kolektivnog neuspjeha u postizanju podciljeva 14.2, 14.4, 14.5 i 14.6 koje je trebalo postići do 2020. godine, te ponovno potvrđujemo svoju predanost poduzimanju hitnih mjera i suradnji na globalnoj, regionalnoj i subregionalnoj razini kako bi se svi podciljevi ostvarili što je prije moguće i bez nepotrebnog odlaganja.
5. Potvrđujemo da su klimatske promjene jedan od najvećih izazova našeg vremena i duboko smo uznemireni negativnim učincima klimatskih promjena na život u oceanima i morima, uključujući porast temperature oceana, zakiseljavanje oceana, deoksigenaciju, porast razine mora, smanjenje pokrivenosti polova ledom, promjene u brojnosti i rasprostranjenosti morskih vrsta, uključujući ribu, smanjenje bioraznolikosti mora, kao i eroziju obale i ekstremne vremenske prilike te povezane utjecaje na otočne i obalne zajednice, kako je istaknuo Međuvladino tijelo za klimatske promjene u svojem posebnom izvješću pod nazivom *Ocean i kriosfera u kontekstu klimatskih promjena* i njenim uzastopnim izvješćima.

6. Ističemo važnost provedbe Pariškog sporazuma donesenog na temelju Okvirne konvencije UN-a o promjeni klime (UNFCCC), uključujući cilj ograničenja povećanja temperature na manje od 2 °C u odnosu na razine iz predindustrijskog razdoblja i poduzimanje napora za ograničavanje povećanja temperature na 1,5 °C, prepoznajući da bi se time znatno smanjili rizici i utjecaji klimatskih promjena i pridonijelo osiguranju zdravlja, produktivnosti, održivog iskorištavanja i otpornosti oceana, a time i naše budućnosti. Podsjećamo da je u članku 2.2. Pariškog sporazuma navedeno da će se provoditi u skladu s načelom pravednosti i zajedničkih, ali diferenciranih odgovornosti te mogućnosti stranaka s obzirom na različite nacionalne okolnosti. Također naglašavamo potrebu prilagodbe neizbježnim učincima klimatskih promjena. Potvrđujemo važnost provedbe Glasgowskog klimatskog pakta o ublažavanju, prilagodbi i osiguravanju i mobilizaciji financijskih sredstava, prijenosa tehnologije i izgradnje kapaciteta u zemljama u razvoju, uključujući i male otočne zemlje u razvoju. Pozdravljamo odluku Stranaka da prepoznaju važnost zaštite, očuvanja i obnove ekosustava, uključujući morske ekosustave, kako bi pružali ključne usluge, uključujući djelovanje kao ponori i spremnici stakleničkih plinova, smanjenje osjetljivosti na utjecaje klimatskih promjena i potporu održivim načinima života, uključujući autohtone narode i lokalne zajednice. Također pozdravljamo poziv upućen relevantnim programima rada i tijelima osnovanima u okviru UNFCCC-a da razmotre način na koji se djelovanje utemeljeno na oceanima može integrirati i ojačati u relevantnim mandatima i planovima rada kao i poziv upućen predsjedatelju Pomoćnog tijela za znanstvene i tehnološke savjete da održi godišnji dijalog za jačanje djelovanja koje se temelji na oceanima.

7. Duboko smo zabrinuti nalazima o kumulativnim utjecajima ljudskih aktivnosti na ocean, uključujući degradaciju ekosustava i izumiranje vrsta, kako je istaknuto u drugom izvješću UN-a o procjeni svjetskih oceana i Globalnom izvješću o procjeni Međuvladine znanstveno-političke platforme za biološku raznolikost i usluge ekosustava, kao i onima o sigurnosti hrane i ljudskom zdravlju kako je prepoznato u pristupu Jedno zdravlje. Prepoznamo potrebu za korjenitim promjenama i predani smo zaustavljanju i zaustavljanju trenda opadanja zdravlja ekosustava i biološke raznolikosti oceana te zaštititi i obnovi njegove otpornosti i ekološke cjelovitosti. Pozivamo na donošenje ambicioznog, uravnoteženog, praktičnog, učinkovitog, otpornog i transformativnog globalnog okvira za bioraznolikost nakon 2020. koji će se usvojiti u drugom dijelu 15. sastanka Konferencije stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti. Primjećujemo dobrovoljno preuzimanje obveze više od 100 država članica očuvanja ili zaštite najmanje 30% globalnog oceana unutar zaštićenih morskih područja i druge učinkovite mjere očuvanja za pojedina područja do 2030. godine. Ističemo da je snažno upravljanje i odgovarajuće financiranje za zemlje u razvoju, posebno male otočne zemlje u razvoju, ključno za učinkovitu provedbu i održavanje takvih područja i mjera. Također prepoznamo važnost UN-ovog Desetljeća obnove ekosustava i poziv na potporu i povećanje napora na sprječavanju, zaustavljanju i smanjenju propadanja ekosustava diljem svijeta.

8. Pozdravljamo odluku UNEA 5.2 o sazivanju međuvladinog pregovaračkog odbora za izradu međunarodnog pravno obvezujućeg instrumenta za onečišćenje plastikom, uključujući u morskom okolišu, koji bi mogao uključivati i obvezujuće i dobrovoljne pristupe, temeljenog na sveobuhvatnom pristupu kojim će se rješavati cjeloživotni ciklus plastike, uzimajući u obzir, između ostalog, načela Deklaracije iz Rija o okolišu i razvoju, kao i nacionalne okolnosti i mogućnosti.

9. Prepoznamo razarajuće učinke pandemije bolesti COVID-19 na oceansko gospodarstvo, a posebno na oceansko gospodarstvo malih otočnih zemalja u razvoju, koje su nerazmjerno negativno pogođene pandemijom, s obzirom na njihovu ovisnost o oceanskom gospodarstvu, kao i na pomorce i ribarsku zajednicu. Prepoznamo i opasnost za zdravlje oceana uzrokovanu pandemijom bolesti COVID-19 uslijed nepropisnog gospodarenja otpadom, uključujući plastičnim otpadom, poput osobne zaštitne opreme (OZO) koja je dodatno pogoršala problem plastičnog morskog otpada i mikroplastike u oceanu. Potvrđujemo da očuvanje i održivo iskorištavanje oceana te unaprjeđenje rješenja temeljenih na prirodi, pristupi temeljeni na ekosustavu imaju ključnu ulogu u osiguravanju održivog, uključivog i ekološki otpornog oporavka od pandemije bolesti COVID-19.

10. Ističemo da naše djelovanje u provedbi Cilja br. 14 treba biti usklađeno, treba ojačati i ne duplicirati ili potkopavati postojeće pravne instrumente, dogovore, procese, mehanizme ili subjekte. Potvrđujemo potrebu za poboljšanjem očuvanja i održivog iskorištavanja oceana i njihovih resursa provođenjem međunarodnog prava kako je navedeno u Konvenciji UN-a o pravu mora, kojom se utvrđuje pravni okvir za očuvanje i održivo iskorištavanje oceana i njihovih resursa, kao što je navedeno u stavku 158. „*Budućnosti kakvu želimo*“. Napominjemo da se ove godine obilježava 40. godina od usvajanja Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora.

11. Prepoznamo važnost rada međuvladine konferencije o usvajanju međunarodnog pravno obvezujućeg instrumenta na temelju Konvencije o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske biološke raznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije i pozivamo izaslanstva sudionica da bez odgode postignu ambiciozan sporazum.

12. Također prepoznamo važnost UN-ovog Desetljeća znanosti o oceanima za održivi razvoj (2021.-2030.) i njegovu viziju za postizanje znanosti potrebne za ocean kakav želimo. Podržavamo misiju Desetljeća za stvaranje i korištenje znanja za transformacijsko djelovanje potrebno za postizanje zdravog, sigurnog i otpornog oceana za održivi razvoj do 2030. i nakon toga. U potpunosti podržavamo rad Međuvladine oceanografske komisije UNESCO-a u provedbi Desetljeća i obvezujemo se poduprijeti te napore.

13. Ističemo da znanstveno utemeljeno i inovativno djelovanje te međunarodna suradnja i partnerstva temeljena na znanosti, tehnologiji i inovacijama, u skladu s pristupom predostrožnosti i pristupima temeljenim na ekosustavu, mogu pridonijeti rješenjima potrebnima za prevladavanje izazova u postizanju Cilja br. 14 na sljedeće načine:

(a) Unaprjeđenjem integriranog upravljanja oceanima, planiranjem i donošenjem odluka, poboljšanjem našeg razumijevanja utjecaja kumulativnih ljudskih aktivnosti na oceane i predviđanjem utjecaja planiranih aktivnosti te uklanjanjem ili minimiziranjem njihovih negativnih učinaka, kao i učinkovitosti usvojenih mjera,

(b) Obnavljanjem i održavanjem ribljih stokova na razinama koje donose barem najviši održivi prinos u najkraćem mogućem roku, uključujući provedbom znanstveno utemeljenih planova upravljanja i svođenjem otpada, neželjenog usputnog ulova i odbačenog ulova na najmanju moguću mjeru, kao i borbom protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova, uključujući putem tehnoloških alata za praćenje, kontrolu i nadzor te okončanje štetnih potpora u skladu s podciljem 14.6, kao i uporabom pristupa ekosustava ribarstvu kojim se štite

ključna staništa i promiče suradnja u donošenju odluka koja uključuje sve dionike, uključujući mali i zanatski ribolov, prepoznavši njihovu ulogu u iskorjenjivanju siromaštva i rješavanju pitanja nesigurnosti opskrbe hranom kao i važnost međunarodne godine zanatskog ribolova i akvakulture,

(c) Poticanjem djelovanja za održivo ribarstvo i održivu akvakulturu za osiguravanje dovoljne količine sigurne i hranjive hrane, prepoznajući središnju ulogu zdravih oceana u otpornim prehranbenim sustavima i za postizanje Agende 2030.,

(d) Sprečavanjem, smanjenjem i nadziranjem onečišćenja mora svih vrsta, iz kopnenih i morskih izvora, uključujući onečišćenje hranjivim tvarima, nepročišćene otpadne vode, ispuštanje krutog otpada, opasne tvari, emisije iz pomorskog sektora, uključujući plovidbu, onečišćenje s olupina brodova i antropogenu podvodnu buku, poboljšanjem našeg razumijevanja njihovih izvora, putova i utjecaja na morske ekosustave te doprinosom sveobuhvatnom pristupu životnog ciklusa i pristupu od izvora do mora koji uključuju bolje gospodarenje otpadom,

(e) Sprečavanjem, smanjenjem i uklanjanjem plastičnog morskog otpada, uključujući plastične proizvode za jednokratnu uporabu i mikroplastiku, uključujući putem doprinosa sveobuhvatnom pristupu životnog ciklusa, poticanjem učinkovitosti resursa i recikliranja, kao i za okoliš prihvatljivog gospodarenja otpadom, osiguravanjem održivih obrazaca potrošnje i proizvodnje, razvojem održivih alternativa za potrošačke i industrijske namjene, uzimajući u obzir sveobuhvatni utjecaj na okoliš, inovacije u dizajnu proizvoda i za okoliš prihvatljivo saniranje plastičnog morskog otpada koji se već nalazi u morskom okolišu te prepoznavanjem uspostave u okviru UNEA 5.2. međuvladinog pregovaračkog odbora prema uspostavi međunarodnog pravno obvezujućeg instrumenta o onečišćenju plastikom,

(f) Učinkovitim planiranjem i uporabom alata za upravljanje za pojedina područja, uključujući ekološki reprezentativna i dobro povezana zaštićena morska područja kojima se učinkovito i pravedno upravlja i druge učinkovite mjere očuvanja za pojedina područja, integrirano upravljanje obalnim područjem i prostorno planiranje morskog područja, putem, među ostalim, procjene njihove višestruke ekološke, društveno-gospodarske i kulturne vrijednosti te primjene pristupa temeljenog na predostrožnosti i ekosustavima, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim pravom,

(g) Razvojem i provedbom mjera za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama te sprječavanje, minimiziranje i rješavanje gubitaka i štete, smanjenjem rizika od katastrofa i povećanjem otpornosti, uključujući kroz povećanje uporabe tehnologija obnovljive energije, posebno tehnologija temeljenih na oceanima, smanjenjem rizika i pripremom za ekstremne vremenskih prilika povezanih s oceanima, uključujući razvoj sustava ranog upozoravanja na više opasnosti i integriranje pristupa koji se temelje na ekosustavima za smanjenje rizika od katastrofa na svim razinama i u svim fazama smanjenja i upravljanja rizikom od katastrofa te utjecaja povećanja morske razine, smanjenjem emisija iz pomorskog prometa, uključujući brodarstvo, i provedbom rješenja temeljenih na prirodi, pristupa temeljenih na ekosustavu, između ostalog, za sekvestraciji ugljika i sprečavanje erozije obale.

14. Obvezujemo se hitno poduzeti sljedeće znanstveno utemeljene i inovativne mjere, prepoznajući da se zemlje u razvoju, posebno male otočne zemlje u razvoju i najmanje razvijene zemlje, suočavaju s izazovima u pogledu kapaciteta koje je potrebno riješiti:

(a) Jačanje međunarodnog, regionalnog, subregionalnog i nacionalnog znanstvenog i sustavnog promatranja i prikupljanja podataka, uključujući okolišne i društveno-gospodarske podatke, posebno u zemljama u razvoju, te poboljšanje pravovremene razmjene i distribucije podataka i znanja, među ostalim osiguravajući široku dostupnost podataka putem baza podataka otvorenog pristupa, ulažući u nacionalne statističke sustave, standardiziranjem podataka, osiguravajući interoperabilnost među bazama podataka i sintetizirajući podatke u informacije za kreatore politika i donositelje odluka te podupirući izgradnju kapaciteta u zemljama u razvoju kako bi se poboljšalo prikupljanje i analiza podataka,

(b) Prepoznati važnu ulogu autohtonog, tradicionalnog i lokalnog znanja, inovacija i prakse autohtonih naroda i lokalnih zajednica, kao i ulogu društvenih znanosti u planiranju, donošenju odluka i provedbi,

(c) Unaprijediti suradnju na globalnoj, regionalnoj, subregionalnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini u cilju jačanja mehanizama za suradnju, razmjenu znanja i razmjenu najboljih praksi u okviru znanstvenog istraživanja mora, uključujući suradnju „jug-jug“ i trostranu suradnju te podupirati zemlje u razvoju u rješavanju njihovih ograničenja u pristupu tehnologiji, uključujući jačanje znanstvene, tehnološke i inovacijske infrastrukture, domaćih inovacijskih sposobnosti, apsorpcijskih kapaciteta i kapaciteta nacionalnih statističkih sustava, posebno u najranjivijim zemljama koje se suočavaju s najvećim izazovima u prikupljanju, analizi i korištenju pouzdanih podataka i statističkih podataka,

(d) Uspostaviti učinkovita partnerstva, uključujući višedionička, javno-privatna, međusektorska, interdisciplinarna i znanstvena partnerstva, među ostalim poticanjem razmjene dobrih praksi, osiguravanjem vidljivosti učinkovitim partnerstvima i stvaranjem prostora za smislenu interakciju te umrežavanje i izgradnju kapaciteta,

(e) Istraživanje, razvoj i promicanje inovativnih financijskih rješenja za poticanje transformacije u održiva gospodarstva koja se temelje na oceanima te povećanje rješenja temeljenih na prirodi, pristupa temeljenih na ekosustavima za potporu otpornosti, obnovi i očuvanju obalnih ekosustava, uključujući putem javno-privatnih partnerstava i instrumenata tržišta kapitala, pružanje tehničke pomoći za poboljšanje isplativosti i izvedivosti projekata, kao i uključivanje vrijednosti morskog prirodnog kapitala u donošenje odluka i rješavanje prepreka pristupu financiranja, uvažavajući činjenicu da je potrebna daljnja potpora razvijenih zemalja, posebno u pogledu jačanja kapaciteta, financiranja i prijenosa tehnologije,

(f) Osnažiti žene i djevojčice, jer je njihovo punopravno, jednako i značajno sudjelovanje ključno za napredak prema održivom gospodarstvu temeljenom na oceanima i postizanju Cilja br. 14, te uključiti rodnu perspektivu u naš rad kako bismo očuvali i održivo iskoristili ocean i njegove resurse,

(g) Osigurati da su ljudi, posebno djeca i mladi, osnaženi relevantnim znanjem i vještinama koje im omogućuju razumijevanje važnosti i potrebe doprinosa zdravlju oceana, uključujući donošenje odluka, promicanjem i podupiranjem kvalitetnog obrazovanja i cjeloživotnog učenja za znanje o oceanima,

(h) Jačati povezanost znanosti i politike za provedbu Cilja br. 14 i njegovih podciljeva kako bi se osiguralo da se politike unaprjeđuju najboljim dostupnim znanstvenim spoznajama i relevantnim autohtonim, tradicionalnim i lokalnim znanjima te istaknuti prilagodljive politike

i aktivnosti, putem postupaka kao što su Redoviti proces globalnog izvješćivanja i procjene stanja morskog okoliša, uključujući društveno-gospodarske aspekte,

(i) Smanjiti emisije stakleničkih plinova iz međunarodnog pomorskog prometa, posebno plovidbe, što je prije moguće, uvažavajući vodeću ulogu Međunarodne pomorske organizacije (IMO), uzimajući u obzir početnu strategiju za smanjenje emisija stakleničkih plinova s brodova, pozdravljajući predstojeću reviziju i ukazujući na potrebu jačanja ambicija kako bi se ispunio temperaturni cilj Pariškog sporazuma, istodobno postavljajući jasne privremene ciljeve, osiguravajući da ulaganja u istraživanje i razvoj te u novu infrastrukturu kao što su luke i brodovi povećaju otpornost na klimatske utjecaje i nikoga ne zapostavljajući, i ukazujući da bi učinke mjera na države članice trebalo procijeniti i prema potrebi uzeti u obzir prije usvajanja mjera, a posebnu pozornost treba posvetiti potrebama zemalja u razvoju, posebno malim otočnim zemljama u razvoju i najmanje razvijenim zemljama.

15. Obvezujemo se na provedbu naših dobrovoljnih obveza preuzetih u kontekstu Konferencije i pozivamo one koji su se dobrovoljno obvezali na Konferenciji održanoj 2017. godine da osiguraju odgovarajuće preispitivanje i praćenje njihova napretka.

16. Snažno pozivamo Glavnog tajnika UN-a da nastavi napore za potporu provedbi Cilja br. 14. u kontekstu provedbe Agende 2030, posebno jačanjem međuagencijske koordinacije i usklađenosti u cijelom sustavu Ujedinjenih naroda po pitanjima oceana, kroz rad UN-Oceans mehanizma.

17. Znamo da je ponovna uspostava sklada s prirodom kroz zdrav, produktivan, održiv i otporan ocean ključna za naš planet, naše živote i našu budućnost. Pozivamo sve dionike da bez odlaganja poduzmu ambiciozno i usklađeno djelovanje kako bi se ubrzala provedba Cilja 14 što je prije moguće i bez nepotrebnog odlaganja.